

Лепський Максим,
доктор філософських наук, професор,
академік Української академії наук
Запорізький національний університет
(Запоріжжя, Україна),
waysensey@gmail.com

Ф'ЮЧЕРСНА ОСВІТА ЯК ВІДПОВІДЬ НА ВИКЛИКИ МИРОТВОРЕННЯ ТА ДІДЖІТАЛІЗАЦІЇ.

У наших тезах розглянемо ф'ючерсну освіту, як навчання майбутньому, грамотності відносно майбутнього, з позиції розв'язання основних протиріч майбутнього, що викликані такими суттєвими процесами як війна та миротворення, з одного боку, та діджиталізацією світу, всіх сфер життєдіяльності людей, щонайменше у розвинутих та тих, що розвиваються країнах, з іншого боку.

Сучасна зміна геополітичного ландшафту світу та міжнародної системи безпеки визначена не лише втратою двохполярності світу як протистояння соціалістичної та капіталістичної систем, невдалої спроби зробити однополярний світ, а й формування багатьох регіональних напружень у світі, локалізованих як концентрація тих, хто претендує на геополітичне лідерство у глобальному та регіональному масштабах, та всіх інших, хто стає полем для їх визначення. На лініях цих напружень ведеться як відкрита боротьба у регіональних та локальних конфліктах та лінії напруження все збільшуються, так і прихована за визначенням Джозефа Наяза допомогою *hard* (жорсткої сили, військового, економічного, політичного протистояння), *soft* (м'якої сили, яка має, соціокультурні та гуманітарні важелі впливу) та *smart*(розумної сили, яка поєднує перше з другим)*power* [1, 2].

Слабкість міжнародних інституцій дипломатичного характеру призводить до того, що все частіше більшість не може адекватно стримувати агресію та розв'язання *hard*, *soft*, *smart* та інших війн, до того ж відбуваються масштабування військових конфліктів від когнітивно-цифрових (гібридних, разом з інформаційною боротьбою за ідентичності та світогляд) індустріальних (з використанням стратегій та тактик військових операцій Другої світової війни) та доіндустріальних (партизанських та герільних тактик стрілецької зброї) технологій та безумовно тероризму (що використовує технологічні досягнення сучасної цивілізації проти мирного населення). У центрі цього багатоманіття стають конфлікти ідентичностей від традиційних етнічних, релігійних, міждержавних та таке інше до транснаціональних компаній (разом з формуванням приватних військових компаній), міст (як боротьби за лідерство у державі із залученням регіональних та глобальних геополітичних гравців),

електоральних (так військовий конфлікт може змінити електоральний ландшафт країни при витісненні її частини), меморіальних (як боротьба прибічників різних тлумачень історії), субкультурних (використання агресивних спільнот, наприклад, футбольних фанів у дискримінації, побиття та вбивства «чужих»), кримінальних між собою та державами, регулярними військами та приватними військовими кампаніями та таке інше.

Ф'ючерсна освіта стає важливим інструментом впровадження технологій миротворення, (це положення ми визначили під час 5 річного дослідження миротворення у гібридних війнах, на основі мандатів Ради безпеки ООН у миротворенні), таких як: «Превентивна дипломатія» (Preventivediplomacy); Встановлення миру (Peacemaking); Підтримання миру (Peacekeeping); Операції «Примушення до миру» (Enforcement and disarmament); Операції «Побудови миру» (Peacebuilding), а також багатоканальної та мультиканальної дипломатії[3]. Освіта миротворців як формування суб'єктів миротворення, їх світогляду та дієвості технологій визначає і основних операторів миру [4].

Разом з тим діджиталізація змінює медійний ландшафт, який з багатоканального – засобів масової інформації – перетворюється до референтно-масового, оскільки соціальні мережі формують як контактну, інтерактивну, зі зворотнім зв'язком аудиторією, так і залишається масовою, використовуючи здобутки основних ЗМІ у відцифрованому вигляді.

Збільшення інформації, великий обсяг інформаційних потоків, розрив понятійного, образного та фонематичного сприйняття, велика альтернативність отримання освіти (формальна та неформальна, онлайнова та офлайнова, ретрансляційна та «жива» за спілкуванням, спрямована та неспрямована, універсальна та партикулярна освіта) – все це формує багатоманітність, фрустрованість та розгубленість всіх суб'єктів освіти.

Конструюючий характер компетентнісного підходу виявив нездатність відповідати новим викликам нового формату когнітивно-інноваційного віртуально-цифрового суспільства, оскільки він не тільки став руйнувати цінність та значення науки – як гносеологічного та епістемологічного інструменту отримання знання та зрозумілих критеріїв перевірки його на істинність у загальнолюдській цінності Істини, а й став інструментом демаркації «безпечних» для влади досліджень. Університет як установа та інститут отримання універсалій – законів та закономірностей, інтегрального, ціннісного та пов'язаного (всезагального зв'язку) мислення перетворився на заклад отримання обмежених компетенцій задля ринку (які потрібно оновлювати кожні 5 років, тому швидке переорієнтування вишів на модні спеціальності визначило банкрутство фундаментальних наук та профанацію освіти у цілому.

Ці тенденції визнали як ствердження ф'ючерсної освіти у доповіді, що підсумовує 50 років аналітики майбутнього Римським клубом «Comeon! Capitalism, Short-termism, Populationand the Destructionof the Planet» (автори Ернст Вайцзеккер, АндерсВійкман).

За доповіддю Римського клубу (даю за власним перекладом) освіта для майбутнього у формуванні у молоді «грамотності щодо майбутнього» (futuresliteracy) повинна: «ґрунтуватися на **«пов'язаності»** – відносини були і будуть суттю навчання; використання інформаційних технологій «цінно і ефективно тільки коли вони сприяють зв'язку між людьми»; освіта повинна **«викликати інтерес**, звільняти енергію і активно задіяти здібності кожного студента вчитися для самого себе і допомагати вчитися іншим»; **носити ціннісний характер**, корінитися в універсальних цінностях і повазі до культурних відмінностей; **фокусуватися на стійкості** – знання, що стосується екології, взаємозв'язку систем та сталого розвитку, з'явилося недавно і тому навчання нових поколінь відповідних дисциплін і навичкам має принципове значення; культивувати **інтегральне мислення**, а не обмежуватися аналітичним мисленням; виходити з **плюралізму змісту**, «давати молодим умам весь спектр суперечливих і комплементарних перспектив», інклюзивна освіта, в якому одні форми знання доповнювали б інші, а не виключали і відкидали їх» [5].

Таким чином, у ф'ючерській освіті постають такі напрями розв'язання сучасних протиріч:

По-перше, дослідження зміни змісту, значення та сутності військових та різних конфліктів у багатоманітності ідентифікаційних напружень та зіткнень, викликаних боротьбою за ресурси до глобального лідерства регіональних суб'єктів та глобальних гравців на полі слабких та нерозвинутих країн. Це дослідження використанні hard, soft, smartpower, у багатоманіттивійськових конфліктів від когнітивно-цифрових, індустріальних, доіндустріальних технологій та тероризму. У нових видах ідентифікаційного протистояння від традиційних (етнічних, релігійних, міждержавних та таке інше) до війн транснаціональних компаній, міст, електоральних, меморіальних, субкультурних, кримінальних між собою та державами, регулярними військами та приватними військовими компаніями та таке інше таке інше.

По-друге, формування освіти миротворення, його технологій, а саме: «Превентивної дипломатії» (Preventivediplomacy); Встановлення миру (Peacemaking); Підтримання миру (Peacekeeping); Операції «Примусення до миру» (Enforcementanddisarmament); Операції «Побудови миру» (Peacebuilding), а також багатоканальної та мультиканальної дипломатії.

По-третє, формування ф'ючерсної освіти як універсального знання у єдності теоретичного, практичного та метісного (конкретного) знання у принципах всезагального зв'язку, технологій зацікавленості та інклюзії, ціннісного, стійкого характеру, інтегрального мислення та плюралізму

змісту, технологій результативності та перспективності молодого покоління та навчання протягом життя.

Список використаних джерел:

1. Nye Joseph S. Jr. *SoftPower: TheMeansToSuccessInWorldPolitics*. PublicAffairs, 2005. 130 p.
2. NyeJosephS. *TheFutureofPower*. NY.:PublicAffairs, 2011. 320 p.
3. Миротворення в умовах гібридної війни в Україні / за заг. ред. М.А. Лепського (англ., укр., рос. мовами). – Запоріжжя: КСК-Альянс, 2017. 179 с.
4. Лепський М.А. Зміни картографії миру: оператори центризму миру та війни //Культурологічний вісник. Науково-теоретичній щорічник Нижньої Наддніпряни. – Запоріжжя, 2017. Вип. 37., С.56-63. (IndexCopernicus)
5. *ComeOn!:Capitalism, Short-termism, PopulationandtheDestructionofthePlanet*by ErnstUlrichvonWeizsäcker, AndersWijkman. A ReporttotheClubofRome. – SpringerScience+BusinessMedia LLC, 2018. 220 p.